

A-Ş. HİSAR'DAN GENÇ YAZARLARA “KÜPE” LİK ÖĞÜTLER

Fotoğraf: Ana Güller

Abdülhak Şinasi Hisar (İstanbul, 1887-1963), Mütareke yıllarından ilk kitabı *Fahim Bey ve Biz*'i yayımladığı 1941 yılına kadar *Dergâh* dergisinde “Kitaplar ve Muharrirler” başlıklı kitap eleştirileri, *Yarın* dergisinde denemeler, “Saatler ve Mevsimler” başlığı altında hece vezninde şiirler, 1921'den sonra da *Ileri* ve *Medeniyet* gazetelerinde yazılar yayımladı. Deneme, eleştiri, kitap tanıtımı, gezi yazıları türündeki ürünleri *Ağaç*, *Varlık*, *Ülkü* ve *Türk Yurdu* dergileriyle *Milliyet*, *Hakimiyet-i Milliye* ve *Dünya* gazetelerinde yer aldı.

1995-96 yıllarında Beyazıt Kütüphanesi ile Atatürk Kitaplığı'nda yaptığım araştırmalarda gazete ve dergi sayfalarında kalmış onlarca yazı arasında özellikle Balkan kentlerini anlattığı gezi notları ile edebiyata ve sanata ilişkin yazıları dikkatimi çekmiş ve onları derlemiştim. “Edebiyata Dair Tavsiyeler ve Nasihatler”, (*Ağaç*, 20 Haziran 1936) başlıklı yazısında Hisar, edebiyatçılara öğütler veriyor.

MURAT YALÇIN

Edebiyata Dair Tavsiyeler ve Nasihatler

- Edebiyat, sanat, yabancılarına mevhum görünen bazı kıymet ve bazı meziyetlere inanan bir dindir. Bunun âyinlerini ve şehriyelerini çok görmemeli, müsamaha ile görmeliyiz.
- Değerli ölüleri methetmek fırsatını hiç kaçırmamalı ki kendilerini değerli bilen bütün metholunmayanlar da, bir gün sırası gelince, böyle methedileceklerini umsunlar.
- Devleri sevmeyen cüceleri mazur görmeli. Madem ki bir yıldızsınız, mahremiyetin lâübaliliğinden kaçın ve diğer yıldız arkadaşlarınızla aranıza göklerdeki uzun mesafeleri açın, ta ki dönek dünyalarınız hiçbir gün birbiriyle çarpışmasın.
- Kadirşinaslık öyle bir çiçektir ki ruhlarda muttasıl bakılmak sayesinde açabilir. Muttasıl vereceksin ki biraz mukabele göresin!
- Körlükten daha mebzul olan nankörlük zaten, ısırgan otu gibi, kendi kendine türeyen bir nesnedir. Bunu üretmek için nafîle yere uğraşmamalı!
- Menfaatimizi düşününce, ancak bizi anlayacakları ve bizden bir gün istediğimiz gibi bahsedebilecekleri methetmeliyiz. Bizim cinsimizden olmayanlarla meşgul olmaktan bize bir hayır gelemez.
- Medeniyetin bugünkü derecesine gelmemiz için bile milyarlarca adamlar, asırlardan beri çalıştılar. İnsanda, onlardan miras kalan bir hisle, her ahlâk ve fazilet ihtiyacı gibi, bir de çalışmak sevkatabiisi vardır. Boş geçen zamanlarımız gönlümüzde bir vicdan azabına benzer bir acılık bırakır. Çalıştıkça, velev ki bunun faydasız olduğunu bilelim,

vazifemizi yapmış olmanın gönül rahatını duyarız. Sıhhat ve saadetimiz için işimizi sevmeliyiz. Yeryüzünde kendimizi aldatmak ve avutmak için bulabileceğimiz en büyük tesellilerden biri çalışmaktır.

- Çalışmanın zahmetini azaltan, verimini çoğaltan öğrenilecek bir usulü vardır. Bütün mektep hayatımız ancak bu usule ermek için geçer. Ömrümüzün belki yarısını bu usulü bilmek için harcarız. Ve hayat bu usul öğrenildikten sonra başlar. Bu da Kristof Kolomb'un yumurtası gibi bir şeydir. Bilinmek şartile sadece!
- Hayatta vaktimizi en çok yiyen pasyonlarımızdır. Bunun için bizi çoğaltan, bizden bir şey toplayan, bir hatıra, bir eser bırakan meraklarımız olmasına cehdetmeliyiz.
- En büyük ve mükerrem yanlışlardan biri umumî meselelerin bizde hususî bir hal tarzı olduğunu sanmaktır. Muhtelif fikir, his, bakım temayüllerini ifade için makbul olmuş beynelmilel kelimeler var. Komünistseniz milliyetçi olduğunuzu iddia etmeyin. Beynelmilel tabirleri kabul ile bütün şümullerine ermek, bu, millî bir ziyan değil, millî tefekkürümüzün inkişafında bir merhale olacak!
- Demirden bir kalem ucu ile, fırtınalar içinde bizi tehdit eden bütün yıldırımları toplamalı. Paratonerler gibi, onları mahvetmek için.
- Bir fikri, çırpıştırma bir gazete makalesinde ortaya koymakta tehlike olabilir. Bunu müdellel ve mufassal surette teşrih ve tefsir etmekte ise hiçbir mahzur yoktur. Bu yolda yazıları kimse okumadığı için ne isterseniz söyleyebilirsiniz.
- Ekser manzumeler, içlerinde, canlı bir kuş gibi, bir tek halis mısraın öttüğü irili ufaklı, boyalı ve yaldızlı kafeslere benzer. Bütün bu manzume o tek mısraın hatırı için söylenmiş gibidir. Şairlere verilecek gayet parlak bir tavsiye vardır ki o da böyle bir tek mısradan ibaret şiirler yazmaktır. Bize bu tahta kafesi değil, bu canlı kuşu verin ve kitabınıza da "Mısralar" deyin. Sevilen, bellenen bir şair olursunuz. Zira güzel bir mısra, başlı başına bir manzume, kâfi bir bütündür. Ve hatırımızda kalanlar da işte bunlardır.
- Her yerde bir gazeteyi kendi zevklerine göre çıkaranlarsa başkalarının zevksizliklerine göre çıkaranlar muvaffak olur. Eğer edebî dediğin bir mecmua neşretmek istiyorsan, ismi "Dans, spor ve sinema" olsun. Zamanın "ekanimi selasesi" bunlardır.
- Eğer samimî ve hakikî bir sanatkârsan unutma ki biraz da bir delinin bekçisi olacaksın!

- Sakın edebiyatının, herkesi lâkayt bıraktığı günlerin sükûnuna dalarak boş bulunma! Her zaman tetikte bulun, her zaman kendini kolla! Birdenbire sana tahammül için hayli cesaret ve metanet lâzım gelebileceğini sakın unutma! Şu günler geçecek, bir gün neslinden olan bir arkadaşın kalbini kıracak, bir gün hiç sevmediğin biri medhiyeni yanlış yapacak, ve sana hiçbir kaari hitap etmezken bir gün sana bir ümmi gelecek, yazıcısın diye, senden, sevgilisi için, ya bir aşk mektubu, ya bir mezar kitabesi isteyecektir!
- Sana karşı geri olanlar toplanır, kendilerine karşı ileri olmakla itham ederler. Emin ol ki doğru dediğin bir saate yalnız uymaktansa herkesle birlikte geç kalmak evlâdır!
- Başkalarının sözlerini duyarsan kendi fikrini bulmak için dinle! Bir şey düşünürsen onu duyduğun ve bildiğin gibi söyle! Başkalarıyla tezada düşmenin hiçbir ehemmiyeti yoktur. Onları tashih edemez ve kendilerine akraba olmayanlarla fikren alışveriş edemezsin. Ruhunla kal ve bil ki vazifen kendi hususiyetini ifade etmektir.
- Matbuat âleminde bir liyakat ibraz etmemiş olanlara, velev ne kadar maruf olsalar da, hiç cevap verme! Onlara cevap vermek paye vermek olur. Hamdolsun ki herkese söz anlatmaya kimse muhtaç değildir. Sen de âleme değil, ancak kendi üstatlarına ve kendi arkadaşlarına söz anlatmak mecburiyeti duy! Tezyif ve inkâr için bile, ancak bahse değerlerini intihap et!
- Çok kere doğru fikirleri müdafaa edenler yanlış esbabı mucibe kullanırlar. Birbirini nakzeden sözler söylerler. Onlara cevap vermek istersen iddialarını çürütme için kendi sözlerinden istifade etmelisin!
- Yazınla hiç kimseyi methetme! Bir nankörle kırk düşman kazanırsın. Methettiğin muharrir eserini tamamen anlamadığına kanaat eder. Ve onun irili ufaklı rakipleri, senin cehaletine, zevksizliğine ve kendi aleyhlerinde bir komplo kurmuş olduğuna kanaat ederler.
- Acele etme! Daha eski şöhretleri yıkmak isteyenler bir gün senin şöhretini bina etmeye çalışırlar.
- Acele etme! Sen devam ettikçe ve şöhretin yaşlandıkça göreceksin ki, anlamadan tenkit edenlerin kalabalığı yerinde, anlamadan sena edenlerin kalabalığı türeyecektir.
- Bir şair, bir edip isen, içtimâi mevkiini yükseltmeye, âmir mevkilerine geçmeye ehemmiyet ver. Senden istifadeleri olanlar seni beğenmeye hazır bir kütle teşkil ederler.

ABDÜLHAK ŞİNASI HİSAR

